BUTLLETÍ

de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

Publicació mensual

Portaveu de
l'Associació

Any I

Núm. 1

Any I Vilanova i Geltrú, novembre de 1923 Núm. 1

Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

Portaveu de l'Associació ◆ ◆ ◆ Publicació mensual

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ PER ALS NO SOCIS :
Semestre . . . 1'75 Ptes.
Any . . . . . 3'50 »
Número solt. 0'30 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :
Ateneu de Vilanova i Geltrú, carrer de Sant Pere, núm. 40

Del contingut dels treballs que es presentin per a la seva publicació, en seran responsables els seus autors.

El Rector de la Universidad de Barcelona
Particular

Sr. Dn. Vicente Virella
Presidente de la asociación de alumnos obreros de la escuela industrial de Villanueva

Mi apreciado amigo: al pedir mi colaboración para el primer número del "Boletín", órgano de esa Asociación, me veo en la imposibilidad de cumplir con su deseo por lo que respecta al envío de un trabajo para el mismo, ya que así lo exige actualmente el estado de mi salud.

Ello no es óbice para que exprese, una vez más, el entusiasmo con que vengo siguiendo la labor cultural de esa Asociación, digna de admiradores, a la cual admiro y para la cual deseo, las bendiciones que se merece en razón directa a su patriótico cometido en pro la cultura popular.

Aprovecho la ocasión para darles la más cordial enhorabuena su affmo ss q. e. s. m.

El Marqués de Carulla

14 9 23 - Rector de la Universidad de Barcelona

POSTREM HOMENATGE. — Autògraf de la darrera lletra amb la qual va distingir-nos, poc temps abans de la seva mort, l'Excel·lentíssim Sr. Marquès de Carulla.

AL SORTIR A LA LLUM PÚBLICA

PRESENTACIÓ

HAN transcorregut set anys des de la constitució de nostra Societat; començàrem amb 64 socis de número i 25 protectors; comptem avui amb 355 dels primers i 315 dels segons. Conviden aquestes eloqüents dades a deduir-ne interessants comentaris. Permeti-s'ens, no més, remarcar-ne un : l'entusiasme dels primers fundadors no ha decaigut i s'ha transmés als nous elements ingressats; l'apoi del poble de Vilanova en totes les seves classes socials, ha acompanyat sempre amb interés i verdader carinyo el desenrotllo de l'*Associació d'Alumnes Obrers*.

De l'obra cultural realitzada en el període 1916-1920, s'en dona compte en la Memòria detallada que publicàrem en 1921. A partir d'aquesta data, la comunicació entre els membres dirigents de l'Associació i els associats s' ha mantingut mitjansant freqüents reunions generals i de les seccions establertes. Però aviat hem vist que aquest mitjà de comunicació és deficient, car deixa ignorants dels nostres projectes o, per lo menys, poc enterats dels mateixos a gran nombre de socis que, per unes o altres circumstàncies, no poden concòrrer a les reunions esmentades. La publicació de memòries que comprenguin la ressenya d'un llarg període, té no menys dificultats : la d'ordre econòmic, de primer, i, segonament, la més important, d'ajornar la divulgació de les nostres activitats durant l' intèrval d'una memòria a la següent.

I, convé que no sigui així : és necessari cercar el medi de sostenir una continuada comunicació entre els directors i els associats, perquè l' interés d'aquests en tot quant la Societat fa i projecta, no minvi, ans bé al contrari, s'accentui cada dia amb major intensitat.

Es veritat, i n'estem pregonament agraïts, que la premsa local, sense cap excepció, ens ha favorescut donant compte de tots els nostres actes; ressenyant, amb gran encert i benèvol criteri, aquells que, com les conferències públiques i excursions, mereixien quelcom més que la senzilla nota gasetillesca; animant-nos sempre a prosseguir la tasca iniciada, amb frases de gran consideració, a voltes, amb consells i advertències de gran vàlua. Consti novament nostra gratitud; però ni nosaltres podem abusar de la benevolença dels periòdics locals, ni tampoc és convenient que les dades referents a la marxa i desenrotllo de l'Associació, restin tancades en l'arxiu de la Secretaria, o diluides en les columnes de nostres benvolguts confrares de la localitat.

Necessitem intensificar el contacte entre la Junta i els socis, i entre l'Associació i el poble de Vilanova. Es de necessitat per la nostra vida interior, i és un deure que tenim envers la vila.

No cal més, per a justificar la sortida a llum del Butlletí que avui apareix, i de la missió que li està assenyalada.

¿Programa? El de l'Associació, que s'enclou sintèticament en les dugues paraules : Cultura popular. Atents a n'aquest lema, la nostra acció deurà manifestar-se en dos aspectes : acció directa, contribuint amb els nostres medis a tota obra d'enaltiment cultural del poble, per pròpia iniciativa, o secundant les iniciatives d' institucions similars; acció indirecta o d' influència, instant i apoiant aquelles millores necessàries per

a alcançar una major eficàcia en l'obra de l'educació popular, i que pel seu caràcter de generalitat, estan fora dels fins i del límit de recursos de que l'Associació pod disposar.

Comptem, per a seguir nostre camí, amb l'entusiasme dels associats; esperem que no ens mancarà l'apoi dels senyors protectors; confiem en la col·laboració de l' intellectualitat vilanovina. Gràcies avençades a tos.

LA JUNTA

L'EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DEL MOBLE I DECORACIÓ D'INTERIORS

CONFERÈNCIES PREPARATÒRIES I EXCURSIÓ

UN dels certamens que posen més de relleu la vàlua i les energies d'un poble, a l'ensems que la seva cultura i el lloc que ocupa en la civilització mondial, és sens dubte l' Exposició Internacional del Moble i decoració d' interiors, que actualment està celebrant-se a Barcelona.

Segons el Reglament, l'objecte de l' Exposició és «donar a conèixer els antecedents històrics i el patrimoni artístic que de mobiliari i decoració d' interiors existeix a Espanya, i, demés, el conjunt de l'estat en que es troven actualment la indústria del moble, les arts decoratives de l' interior de les habitacions i la producció d'objectes artístics aplicats al mobiliari i a l'ornamentació d'estatges».

La ciutat de Barcelona ha tingut la gloriosa iniciativa d'organitzar aquesta important exhibició artística, que, amb tot i ésser una manifestació esplendent del gust artístic dels nostres avant-passats i de l'època contemporània, té el modest títol de certamen preparatori per a la Gran Exposició d' Indústries elèctriques i General Espanyola que deurà celebrar-se a la mateixa ciutat l'any 1926.

Feta pública la data de la seva inauguració, que devia ésser pel mes de maig d'enguany — circumstàncies de tothom conegudes varen aplaçar-la —, la Junta Directiva de la nostra Associació, va pendre l'acord de realitzar una excursió col·lectiva per a visitar-la, i per a preparar als futurs excursionistes, va invitar al nostre benvolgut amic i Mestre de Taller de l'Escola Industrial, En Francesc Suñé, per a que expliqués quelcom sobre l'indústria del moble.

Atent sempre el Sr. Suñé, a quant l'Associació li prega per a secundar la seva obra cultural, va fer-nos l'honor d'acceptar, anunciant la disertació per mitjà de dos conferències, dels importants temes : *El moble antic i modern* i *El moble en l'època moderna*.

La primera conferència va tindre lloc el dia 6 de juny, en el Saló d'actes de l'Ateneu, i després d'un breu exordi explicant els primitius procediments que l'home empleava per a treballar la fusta, i les eines que usava per al seu treball, va dir que l'art de les construccions en fusta és dels més antics, existint testimonis que permeten assegurar amb certesa que els primers pobles que la treballaren foren els de l'Asia.

Va descriure algunes de les construccions de fusta realitzades pels grecs i pels romans, demostrant que aquests darrers varen ésser uns excel·lents fusters d'armar, citant com a obres que ho palesen, l'anfiteatre de Plinio i el primer pont sobre el Tiber.

Amb dades històriques, va fer la descripció de les evolucions sofertes per l'art de treballar la fusta, fins a arribar a l'acabament del segle XVI, que la construcció de mobles va inspirar-se, alcançant un perfeccionament notable, en la delicada arquitectura d'aquella època, iniciant-se la decadència en el segle XVIII.

Va parlar extensament del treball d'ebanisteria, dient que, els artifexs, que a ell es dediquen, deuen haver de posseïr coneixements de dibuix geomètric i geometria descriptiva, perquè les seves obres, són, a vegades, de tal delicadesa, que solsament poden realitzar-les els qui tinguin un domini absolut del dibuix artístic i decoratiu, i, per tant, deuen abans posseïr els coneixements fonamentals.

Va il·lustrar la conferència ambs diversos clixés, començant per exemplars de mobles primitius fins a altres de l' Edat Mitja, mostrant en la pantalla formoses reproduccions que formen part dels millors museus d' Europa.

La segona conferència, amb el tema abans dit, va celebrar-se en el mateix lloc, que és, a la vegada, estatge social de l'Associació.

En aquesta conferència, el senyor Suñé va començar la seva disertació en l'època del Renaixement, qual període va ésser el més feliç per a la construcció de treballs artístics de fusta.

Els treballs executats a l'acabament del segle XV per En Joan de Verona, amb el seu procediment de tenyir la fusta, varen donar gran empenta a la construcció de mobles decorats.

Durant l'evolució soferta pel moble a travers dels segles XVI, XVII i XVIII, i principalment les construccions en fusta fetes pels artistes italians, francesos, alemanys i espanyols, va alcançar un esplendor mai vist, produint-se mobles riquíssims i d'immensa vàlua artística, preponderant en molts d'ells el gust italià.

Espanya, durant el segle XVII, va ésser la principal proveïdora de mobles, d'estil plateresc, en els millors mercats d' Europa.

Va dir que els tan renomenats mobles estils Lluis XIV i Lluis XV, deuen el seu origen a l' influència del barroquisme, al qual els artistes francesos li van retre fervorós acolliment.

Els mobles de Lluis XV, representen les costums més llicencioses d'Europa, les quals van rebre un cop mortal en el període revolucionari de la França, que feu trontollar a tot el món, iniciant una era de renovació política que va fer sentir la seva influència, inclós en els gustos dels artistes.

Va dedicar bona part de la seva disertació parlant de les construccions de mobles d'estil plateresc, citant formosos exemplars instal·lats en els palaus de diferentes dinasties d' Europa i Asia.

Durant cinquanta anys, començant a les darreries del segle XVIII va observar-se una manifesta decadència en els gustos artístics de l'art de la construcció, iniciant-se, després, alguns intents de renovació que no varen assolir l'èxit que prevèien els que amb intencions molt bones volien tornar a les èpoques esplendoroses de l'art.

Avui, amb tot i construir-se mobles verament valuosos, considerats material i artísticament, hom cerca la major comoditat i prescindeix tan com pod del moblatge, ja que els gustos d'ara i les exigències de l' higiene, són, sinó del tot, molt oposats, a les costums i gustos d'aquelles èpoques.

Va referir-se després als treballs realitzats a l' Escola i que ocupen el seu lloc en l' Exposició; treballs en els quals hi han cooperat els alumnes, i que segueixen en el lloc de l' instal·lació el procés del treball de la fusta, començant pel modo de fer les juntes, metxes, cues d'orenella, aplacats i demés, fins a la total construcció del moblatge. Al fer l' instal·lació hom ha previst, endemés dels mobles necessaris a tota família, per modesta que sigui, els d'ús indispensable per a tot obrer estudiós que dedica les hores d'oci, dintre la seva mateixa llar, a l'adquisició de coneixements que ajudin a perfeccionar el seu treball.

Va il·lustrar la conferència amb nombrosos clixés, que representaven exemplars de formosíssimes construccions en fusta, curosament triats per a donar una bella mostra de ço que havia exposat.

Des d'aquestes columnes, l'Associació, endreça al senyor Suñé el seu més pregon agraïment.

* * *

Portant ja per endavant el record d'aquestes dugues conferències, el dia 7 del mes d'octubre, va realitzar-se la visita a l' Exposició. Uns vuitanta excursionistes vàrem dirigir-nos a Barcelona; presidint l'expedició la Junta Directiva en plè.

A Barcelona ens esperaven els senyors En Manuel Riquelme i En Leopold Crusat, els quals, en la seva doble calitat de Director i Secretari, respectivament, de l' Escola, i de Presidents honoraris de l'Associació, varen fer-nos l' honor d'acompanyar-nos, visitant, sots la seva direcció, els treballs exposats en l'esmentat certamen.

L'ample Avinguda de les columnes, plena de sol, i adornada per centenars de banderetes de tots colors que semblaven grosses papellones presoneres batent llurs ales a un costat i altre del passeig, va ésser recorreguda per la representació vilanovina que anava a fer, en nom de l'Associació, la visita col·lectiva als dos palaus que, al peu de la muntanya de Montjuich, són avui centinelles avençats de l'art i de la ciència en la nostra terra, tancant en son recinte admirables tresors d'enginy i de riquesa.

Tasca feixuga i llarga seria la de ressenyar les instal·lacions que en l' Exposició figuren. Els nombrosos catàlegs, guies per als visitants, programes, llibres de propaganda i demés que s' han publicat, contenen explicacions ben detallades de ço que en l' Exposició pod admirar-se.

En el palau d'Art Modern hi figuren instal·lacions on els industrials constructors de mobles i els que es dediquen a treballs relacionats amb la decoració d'habitacions, maquinària per al treball de la fusta, mobles per a oficines, orfebreria, habitacions per a nens, etc., etc., rivalitzen oferint a l'atenció del visitant els avenços que en l'art del moble i decoració d' interiors adecuats a les exigències modernes, s' han realitzat en pocs anys.

En el Palau Industrial poden admirar-se les exhibicions tècniques i escolars; les reproduccions procedents de l'Arxiu Iconogràfic, referent tot lo d'interessant que hi ha

a Catalunya sobre el moblatge català; els rics tapiços de la Casa Reial i de la Catedral de Tarragona; la secció retrospectiva, on hi han instal·lades amb la propietat de les èpoques que reprodueixen : una sala catalana, època Isabel II; una altra de fins del segle XVIII; una sala estil neo-clàssic de la darrera dècada del segle abans dit; una habitació barroca mallorquina de la primera meitat del mateix segle; una altra del mateix estil, castellana, de l'acabament del segle XVII, és còpia de la sala nomenada «La Panadería», de l'Ajuntament vell de Madrit; segueix una sala estil renaixement espanyol de la meitat del segle XVI; una sala gòtica catalana de la meitat del segle XV, i una sala romànica catalana de l'últim terç del segle XIII. Es una secció molt interessant.

Hi ha també en aquest Palau l'exposició del concurs fotogràfic i la del concurs de mobiliari i decoració de l'habitació humil, i les instal·lacions de diferentes escoles, entre elles la de Vilanova, que crida l'atenció dels intel·ligents.

En aquesta part de l'Exposició hi ha l'instal·lació de la Secció francesa, que és, en detall i en conjunt, digne de tots els elogis.

L'Exposició és, en general, una manifestació d'art, riquesa i bon gust, i mereixen els seus iniciadors les nostres més corals felicitacions, perquè en la contemplació de les belleses que poden admirar-se en el seu recinte, ademés de retre homenatge als industrials i als artistes, quals avenços i geni han alcançat un lloc preponderant, es fa justícia al mèrit de l'anònim obrer, que sense la seva destresa i el seu amor al treball, no podriem gaudir la contemplació i la possessió d'aquelles formoses jòies d'art.

T. O. C.

L'ENSENYANÇA

NO és per a ningú un secret, que l'ensenyança primària extesa a tots els ciutadans d'un poble, dóna a aquest una vitalitat i una riquesa que no serà aconseguida per un altre poble, que la tingui en complet estat d'abandó.

Com és natural, de moment serà poc possible establir una diferència, mes no passaran gaires anys en arribar un temps que ço que abans no es remarcava, serà cada dia més notat; podrem ja, a primera vista, compendre les diferències essencials existents en les seves joventuts; el gust, les inclinacions seran tan poc semblants, que sols allavors és comprensible l'importància de l'instrucció.

Aquell poble que s'ha preocupat del desenrotllo de l'ensenyança, fent els possibles de que aquesta fos ampliament ben atesa, es trovarà amb un estol de joves que tindran la preparació deguda per a sortir endevant amb ço que sigui, doncs la base fonamental és ferma i ja sabem que tot edifici, per a ésser bó, ha de tenir bons fonaments.

Al revés de l'altre poble, que amb deficient preparació, tot seran obstacles per a assolir un èxit en la lluita quotidiana i sols les intel·ligències privilegiades podran fugir del cercle tan reduit d'activitats en que els posa una tan petita instrucció.

Mes no és solsament l'ensenyança primària a ço que deu d'atendre un poble; també ha de fer els possibles de que l'ensenyança superior estigui a l'alcanç de tothom; aquell

poble que fa més honor a si mateix, és el que dóna facilitats per a que tots els que es destaquen en qualsevullga ram de l'activitat humana, puguin seguir els seus estudis, motivant així que moltes voltes no es perdin veritables intel·ligències, que d'altre forma, sense medis econòmics, haurien quedat per a sempre desconegudes.

Així com l'ensenyança primària, sortosament, en molts pobles ja és un fet, no passa d'ésser una utopia en quant a la segona ensenyança, doncs molt poc interés existeix en fomentar l'ampliació dels coneixements adquirits en les aules de l'escola de primer grau.

Demostració d'això és la poca quantitat de beques existents i moltes d'aquestes sense gran eficàcia per la seva petita quantia.

Creiem que una especial atenció s'hauria de dedicar a l'estudi d'aquest assumpte; la difusió de les beques i l'augment de la quantia de les mateixes fora una gran cosa; mes per a aconseguir aital resultat, seria convenient portar a l'ànim del comerciant i de l'industrial, el convenciment de que en darrer lloc també en són ells els beneficiats, ja que la direcció tècnica del seu negoci o indústria, podria ésser feta el dia de demà, i clar és que amb molta més cura, pel mateix que ells haguessin contribuit a fer home.

Emprò, qui més hauria de tenir interés en que aquesta ensenyança no fos un privilegi, és l'Estat, les diputacions, els ajuntaments i tota corporació oficial, doncs tal com hem dit, no pod ésser fort i gran un poble, sense donar a tots les facilitats precises per al complet desenrotllo de la seva intel·ligencia.

P. M.

LECCIONES DE QUÍMICA POPULAR

ENTUSIASTA de la labor cultural que la Asociación de Alumnos Obreros de esta villa viene efectuando en pro de la enseñanza del obrero, no he vacilado en poner mis modestos conocimientos a su servicio al enterarme de una pequeña revista de carácter cultural y científico que piensa publicar.

Aprovechando la amabilidad de la comisión asesora de ésta, pienso dar una ligera idea de la fabricación de los productos químicos de uso más corriente. Estas pequeñas reseñas no estarán escritas para personas de elevada cultura, sino que van dirigidas en particular a los alumnos de la Asociación y a los obreros en general, quienes, con los conocimientos adquiridos en los cursos de ciencias que da la Escuela, podrán con facilidad seguir estos modestos escritos y hacerse cargo, en parte, de lo que es la industria química.

Sólo me resta pedir un poco de benevolencia a los que lean estas líneas, considerando que, al escribirlas, no es que me crea con poder suficiente para hacerlo, sino que me da fuerzas la admiración que siento por las obras de la Asociación, que, al publicar esta revista, pone un eslabón más a la cadena que para la cultura de Villanueva viene haciendo dicha entidad.

JAIME MATHEU

CONFERENCIAS PÚBLICAS

CURSO 1923-24

EN PROYECTO

CONFERENCIA acerca de «Raimundo Lulio ante la Historia, la Ciencia y el Arte», por D. Manuel Rubio y Borrás, Jefe de la Biblioteca de la Universidad de Barcelona, con 71 proyecciones hechas por D. Manuel Ramos Cobos, Bibliotecario de aquella Universidad.

ORDEN DE LAS PROYECCIONES

PRIMERA PARTE

LA LEYENDA Y LA HISTORIA

1. El templo profanado. (Cuadro de Pradilla).
2. La cita amorosa. (Cuadro de Pradilla).
3. Alegoría. (Dibujo de Mélida).
4. El monte Randa. (Mallorca).
5. El monte Randa. (Mallorca).
6. Cueva de Lulio en Randa.
7. La mata escrita.
8. Vista general de Miramar. (Mallorca).
9. Cueva de Lulio en Miramar.
10. Rotonda y capilla a Raimundo Lulio en Miramar.
11. Fuente de Lulio.
12. Ermita de Valldemosa.
13. Grupo de ermitaños.
14. Palacio de la Almudaina. (Palma de Mallorca.)
15. Puerta de la capilla.
16. Arco de la Almudaina.
17. Abside de la Catedral. (Palma).

18 a 23. Raimundo Lulio, según grabados de los siglos XVI, XVII y XVIII.

24. Raimundo Lulio hablando con un ángel. (Grabado del siglo XVII).
25. Raimundo Lulio instruyendo a dos discípulos. (Grabado del siglo XVII).
26. Raimundo Lulio. (Cuadro de Ankerman).
27. Estatua de Raimundo Lulio en la Universidad de Barcelona. (Estatua de Vallmy).
28. Estatua de Lulio en un jardín de Palma.
29. Raimundo Lulio en la Universidad de París. (De un grabado del siglo XVI).
30. El canal viejo entre la Goleta y Túnez. (Africa).
31. Nave de la época de Lulio.
32. Raimundo Lulio en la prisión. (De un grabado).
33. Puerta del martirio en Bugía. (Argelia).
34. Martirio de Lulio en las playas de Bugía.
35. Las playas de Bugía vistas de noche.
36. Testamento de Raimundo Lulio.
37. Fachada de la iglesia de San Francisco en Palma de Mallorca.

38 a 40. Claustro de San Francisco.

41. Sepulcro de Lulio. (Grabado del siglo XVIII).
42. Sepulcro de Lulio, en la actualidad.
43. Cráneo y maxilar de Raimundo Lulio.

SEGUNDA PARTE

EL SABIO Y SUS OBRAS

44. Biblioteca Universitaria de Barcelona. Sala donde se guardan las obras de Raimundo Lulio.
45 y 46. Vista de la Exposición Luliana celebrada en el Paraninfo de la Universidad.
47. Carta autógrafa de Raimundo Lulio.
48. Primer incunable Luliano. (Biblioteca Universitaria de Barcelona).
49. Una joya literaria. (Biblioteca Universitaria de Barcelona).
50. Portada de la edición maguntina.
51. Retrato del elector de Maguncia.
52 a 57. Figuras del sistema filosófico Luliano.
58. El árbol de la Ciencia. (Un grabado).
59. La escala de la inteligencia. (De un grabado).

TERCERA PARTE

EL MANUSCRITO DE KARSLRUHE

60. Aparición Divina.
61. Despojos de los bienes mundanos.
62. Atentado del sarraceno.
63. El pastor simbólico.
64. La doctrina Luliana.
65. La torre del error (primera parte).
66. La torre del error (segunda parte).
67. Preparativos de la cruzada.
68. Raimundo Lulio misionero.
69. Lulio mártir y prisionero.
70. Lulio y su compilador.
71. Entrega a la reina de Navarra de las tres compilaciones.

EXCURSIÓ A FRANÇA

EL projecte de realitzar una excursió instructiva a França, per a visitar París, Versalles i El Creusot, va ésser acollit amb entusiasme per tots els socis, com així ho demostraren palesament, en la reunió general que, per a tractar de dit projecte, va tindre lloc el dia 5 de setembre.

En dita junta general, composta per l'immensa majoria d'associats, i després d'animada discussió de tons verament enlairats en prò de la nostra tasca cultural, varen concretar-se els següents acords relatius a les condicions d'inscripció i de pagament a que deuran subjectar-se els que vulguin pendre part en l'excursió :

1.ª Seran considerats com a socis numeraris pels efectes de l'excursió a París, Versalles i El Creusot, els que fins el dia 5 de setembre faci sis mesos que són associats.

2.ª El plaç d'inscripció es tancarà el dia 7 d'octubre.

3.ª El nombre d'inscrits fins el dia 7 d'octubre servirà de base per a fer el pressupost per soci.

4.ª Els socis numeraris que verifiquin l'inscripció passada la data del 7 d'octubre, seran relacionats en llista apart i cobriran les baixes que pugui haver-hi.

5.ª Les baixes es cobriran per rigurós ordre d'inscripció.

CONDICIONS DE PAGAMENT

1.ª La quota de soci numerari serà voluntària, però no podrà ésser menys de dos pessetes setmanals.

2.ª L'import mínim de la quota dels socis protectors, és de quatre pessetes setmanals.

3.ª Queda admés el pagament de la totalitat de l'import de l'excursió. Els que aixís vulguin fer-ho, tenen d'inscriure's com els demés, abonant en l'acte de l'inscripció, la quantitat de deu pessetes.

4.ª Els pagaments de la totalitat de l'import, deuran liquidar-se tres mesos abans de la data de l'excursió.

5.ª Les quotes començaran a cobrar-se el dia 9 de setembre.

6.ª Els diumenges, de deu a dotze del matí, i els dimecres, de les 21 a les 22, són els dies assenyalats per a la cobrança.

CONDICIONS GENERALS

1.ª Per raons d'ordre internacional, tots els socis que no hagin acomplert els vint-i-cinc anys, deuran portar una autorització, dels seus pares, degudament legalitzada.

2.ª Tots els excursionistes venen obligats a acomplir els reglament i programa de l'excursió.

3.ª Tot soci excursionista té dret d'anar acompanyat d'un individu de la seva família, el qual serà considerat com soci protector, i es regirà per les condicions fixades en la classificació corresponent.

ALGO SOBRE COMBUSTIÓN RACIONAL

ES muy raro que un hogar de caldera esté instalado racionalmente, y esto obedece al hecho de que el hogar está colocado en el interior mismo de la caldera, lo que es opuesto al más alto concepto de una buena combustión. La combustión y la calefacción, deben ser dos operaciones netamente separadas. El objeto de la calefacción es obtener la utilización máxima del calor producido por la combustión.

Las dos funciones son bien opuestas, y, para convencerse, es suficiente interponer una laminilla de hierro fría en la llama de una bujía: inmediatamente la combustión es interrumpida depositándose negro de humo, aunque parte de éste sea ya debido a la deficiente combustión.

El mismo fenómeno se reproduce, idénticamente, en un hogar de caldera, cuando los tubos o las planchas están demasiado cerca de la capa de combustible en ignición; esto explica el por qué es imposible quemar económicamente carbones grasos en las calderas con hogares interiores, y porque en los hogares exteriores la adición de una bóveda refractaria mejora considerablemente la combustión.

La consecución de la combustión racional depende extraordinariamente de la naturaleza de los combustibles.

La utilización de la combustión depende también de la unión más o menos íntima del comburente y el combustible.

Esta unión supone necesariamente una gran porosidad en la capa del combustible; cuanto más porosa sea esta capa, más fácilmente se repartirá el aire a través de ella, y, desde luego, más perfecta y completa será la combustión propiamente dicha.

Después de lo que hemos anunciado, hace falta, por una parte, una calefacción o aglomeración suficiente para cortar la disgregación y el paso a través de las parrillas hacia los ceniceros de los menudos de carbón, y, por otra parte, una compacidad tal que la capa del combustible sea lo suficiente sin exceso permeable al paso del aire.

Si la masa de combustible se deja fácilmente atravesar, el aire pasará rápidamente a su través en los puntos donde el carbón esté en menos espesor y la mayor parte del mismo no participará en la combustión, produciendo únicamente un exceso de aire perjudicial.

Según los ingenieros Izart y Frión, verdaderas autoridades sobre la materia, con las hullas llamadas de caldera el mejor resultado es obtenido con los carbones llamados «demi gras», con 15 al 17 por 100 de materias volátiles, dando un cok tierno fácilmente disgregable.

Cuando se quieren quemar combustibles sin poder aglomerante apreciable, tales como los lignitos, polvos de antracita y de cok, entonces es ventajoso emplear mezclado en cierta proporción con ellos un combustible lo suficientemente aglomerante, de manera que se consiga formar esta capa porosa cuya importancia tan señalada ya hemos indicado con anterioridad. La proporción conveniente depende de la calidad del combustible empleado.

En efecto, si se queman combustibles cuya calefacción es nula o poco menos, la porosidad no existe, el aire pasa directamente a través de los fragmentos sin distribuirse por la masa y la combustión se verifica en muy malas condiciones.

En suma, la elección de los combustibles más convenientes para un hogar o generador de vapor dados, resuelve la mitad del problema y esta elección no puede ser seriamente establecida sino después de ensayos adecuados de vaporización, de regularidad y de control de los gases.

Resumen : Recinto a gran volumen, gran superficie refractaria de radiación son las condiciones indispensables para obtener una combustión completa, es decir, las características de un buen hogar, distancia suficiente a las primeras planchas o tubos, trayecto muy prolongado para enfriar los gases hasta una temperatura próxima a la del vapor producido; limpieza interior y exterior de las planchas son las condiciones indispensables de la mejor utilización, es decir, las características de una buena caldera; trozos calibrados llamados «granos» o «galletas», proporción media de materias volátiles, cenizas tan poco fusibles como sea posible, son las características de un buen carbón.

FEDERICO SERRANO
Perito Industrial

RADIOTELEFONIA

SEGUINT la tasca empresa en prò de la cultura popular, aquesta Associació organitzà per al dia 25 d'octubre una conferència sobre Radiotelefonia a càrrec de l'il·lustrat professor de nostra Escola, Dr. N'Enric Calvet, qual competència en aquestes matèries, com en moltes altres, és ben coneguda del públic de Vilanova per haver-lo oït ja disertar sobre variats temes científics des de la tribuna de l'Associació d'Alumnes Obrers.

Devant de nombrosíssima concurrència, que omplenava l'espaiós local del Teatre Apolo, donà principi el Sr. Calvet a la seva conferència, recordant a l'auditori conceptes ja explicats en la seva anterior conferència sobre Radiotelegrafia, repetint-los, per tant, en obsequi als senyors assistents a l'acte que ressenyem i que no pogueren fer-ho així en l'esmentada sobre Radiotelegrafia. Parlà de l'existència d'aquest fluid imponderable, anomenat èter, on estan sotsmergits els astres, com esponges en el mar, empapant-los com fa aquest, i omplint els espais intermoleculars que anomenem poros, fluid posseidor d'una tal elasticitat, amb la qual no són pas comparables les elasticitats dels sòlids que la posseeixen més extremada, que una de les seves vibracions es transmet tan ràpidament per tota la massa, que en un segon la fa còrrer a 300.000 kilòmetres de distància; proves les tenim en les velocitats de la llum i de l'electricitat, que no són més que dugues categories de les vibracions de l'èter. Mercés, doncs, a aquest, a les seves subtilitat i elasticitat, ha sigut possible la comunicació a distàncies llarguíssimes, després d'una sèrie brillant d'estudis realitzats relativament en poc temps, des de les primeres experiències d'En Henry a mitjans del segle passat, fins a l'invenció de la làmpara Audión, veritable ull que descobreix el pas de les ondes per l'espai, passant pel descobriment del detector de Branly i per les cèlebres experiències d'en Marconi, a les darreries del passat segle.

L'invent de la làmpara Audión, donà un poderós impuls a la Radiotelecomunicació, assolint-se els avenços actuals que poguèrem apreciar en la conferència que ressenyem; avenços que, no obstant el seu perfeccionament, es troven encara en període d'estudi.

Segons detallaven els programes, a les 22 h. 15 m., després de rèbrer, amb els aparells que el Sr. Calvet tenia instal·lats en el teatre, les senyals pendulars de l'Observatori de París, escoltàrem un radiotelefonema parlat, rebut amb antena, situada dintre del local, donant l'estat del temps a França, enviat per la torre Eiffel de París, el qual produí en el públic una impresió verament extraordinària.

Aquí el Sr. Calvet va explicar els principals motius que l'havien mogut a instal·lar l'antena en l' interior del local, el principal per a demostrar la subtilitat de l'èter, que tot ho omplena.

A les 22 h. 45 m., vàrem rèbrer l'hora oficial de l'Europa occidental transmesa per la torre Eiffel, i a les 23, d'una estació transmisora situada a Carabanchel, rebèrem un Radioconcert, executat exprofés per a la conferència, causant la consegüent admiració al públic.

Ajudat d'una sèrie d'esquemes projectats a la pantalla, explicà el senyor conferenciant, amb la senzillesa que el caracteritza, la disposició i funcionament dels seus aparells, posant-ho gairabé a l'alcanç del més profà.

En els principis de la segona part de la conferència, rebèrem, a les 24, l'hora de l'Europa central, enviada per l'Estació de Nauen (Alemanya), passant seguidament el Sr. Calvet a determinar la direcció d'una estació qualsevullga mitjansant el quadre Radiogoniomètric, que pod suplir, mantes vegades, a l'antena en les seves funcions.

A títol de curiositat i perquè l'auditori es fes càrrec de la rapidesa amb que a l'estranger, principalment a França i Estats Units, va prenent peu la Radiotelecomunicació, projectà, en diversos clixés, algunes escenes en les quals es veu l'aplicació del maravellós invent fins en la vida domèstica i particular, utilitzant, com ara empleem el familiar gramofon, l'aparell receptor portàtil que reb simultàniament amb la seva execució un Radioconcert transmés per una estació llunyana.

Indicà també el Sr. Calvet l'interessant aplicació de la Radiotelecomunicació com a portadora de missatges escrits, dibuixos i fotografies — objecte que abans es perseguia amb l'aparell anomenat pantèlegraf —, aplicació que està estudiant-se activament, i per fi, davant l'admirat auditori, projectà l'il·lustrat conferenciant una sèrie de clixés en els quals poguèrem vèurer l'aplicació que com a medi infernal de destruir-se han donat els homes a un invent tant maravellós com el que és objecte de la conferència. Aprofitant les ondes de l'èter, s'ha aconseguit, encara que no d'una manera definitiva, crear una esquadrilla d'avions, cada un amb l'aparell convenient, dels quals, sols un d'ells està tripulat per un pilot, qui té baix la seva voluntat el reste de l'esquadrilla que vola misteriosament cap on ell mana, amb la particularitat de que, de tota ordre que dongui a un avió determinat dels que la composen, mitjansant les ondes hertzianes, aquest n'hi acusa rebut seguidament; amb aquest procediment, es conseguirà, carregant els avions sense pilot de matèries explossives, un bombardeig aeri sense greu perill per a l'aviador, car aquest podrà precipitar a voluntat, sobre la ciutat bombardejada o sobre l'exèrcit enemic, l'avió que, en son sí, porta la mort.

S'ha aconseguit, també, mitjansant dites ondes, la direcció d'un torpedo des d'un avió, aixís com altres aplicacions que s'estudien, i moltes més que aniran apareixent a mida que el temps transcorreixi.

A l'acabar la seva brillant disertació, atentament escoltada, fou el senyor conferenciant molt aplaudit i felicitat. Per la nostra part, repetim al distingit Dr. Calvet els remerciaments a que s'ha fet mereixedor tantes vegades com, honrant el setial de nostra tribuna, ha divulgat la ciència en nostra vila.

E. M.

SECCIÓ ESPORTIVA

COMENTARI

DOS grans encontres de futbol acaba de celebrar a Palma de Mallorca el nostre primer equip, els quals han sigut dugues brillants exhibicions que l'han colocat en un dels llocs més preeminents del futbol comarcal. Ha tingut d'ésser precisament l'equip de l'Associació d'Alumnes Obrers el primer dels onzes vilanovins que, profusament solicitat per ses darreres victòries i en especial per l'assolida sobre el Reus Deportiu, atravessant la mar i sortint fora de Catalunya, hagi celebrat dos par-

tits interregionals, conquerint per a l'Associació i per a Vilanova glòria i honor quan, precisament, fa sols set mesos que aquesta Secció d'Esports va aparèixer, de forma consolidada, a la llum del dia.

Comentant el primer partit Regional F. C. - Associació, el periòdic mallorquí *El Día*, encapsala la ressenya de la següent manera : «El equipo visitante, de superior dominio y cohesión indiscutibles, es vencido por su rival por un goal a cero». Aquestes paraules, per sí soles, demostren palesament ço que fou el primer partit, més, per si no fossin prou, continúa dient el diari palmesà : «El equipo de la Asociación de Alumnos Obreros es, sin duda alguna, de una técnica y una cohesión muy superior a la del equipo local, como lo demuestran hechos y cosas que indudablemente quedarán imperecederos en los anales de nuestro futbol como algo extraordinario», i després d'explicar l'atac continuament sostingut per nostres devanters sobre la porta del Regional F. C., sense que l'acert s'ens mostrés propici en la jugada suprema, trovem unes ratlles que fan referència a la vàlua del nostre equip i que diuen : «Realmente hay que confesar que en los comienzos del partido la impresión que causó en el público el equipo visitante fué poco halagüeña y había razón para ello, mas luego tuvo ésta que rectificarse ante el cambio total que todos, o al menos en su mayor parte, experimentaron rápidamente, desarrollando un juego de conjunto poco frecuente en equipos de su condición, prestándose a la lucha limpiamente y desplegando mucho juego», i entre ratlles hi llegim : «En el partido de ayer venció quien debía haber sido derrotado».

Heu's-aquí exposada en poques paraules la nostra primera actuació a Palma de Mallorca, actuació que millorà molt més encara en el segon encontre, en el que sortírem guanyadors per dos gols a un, jugant no ja amb el Regional F. C., sinó contra una selecció dels millors jugadors del Regional i de l'Alfons XIII, confeccionada exprofés per a no deixar-se arrebatar el triomf conquerit pel primer dels citats equips mallorquins en la primera diada, i davant dels quals nostres jugadors demostraren una impetuositat insospitada.

L' impresió, doncs, que ha causat nostre primer equip en totes les penyes futbolístiques, és immillorable. Difícilment podriem conèixer en ell l'equip que fa poc temps havia de fer esforços grans per a obtenir un resultat honrós devant dels «Acèrrims», del F. C. Barcelona, o dels «Kalàndries», de l'Unió Sportiva de Sans.

La trajectòria que el nostre equip ha seguit des de sa naixença, és veritablement interessant. Comença la seva història amb una derrota que li fou infringida pel «Catalónia», de Sant Sadurní de Nòia. Pas a pas continúa el seu camí, i pel nostre camp passen equips que perden i d'altres que guanyen, victòries o derrotes que no tenen pas la virtud de fer-nos conèixer dels de fora casa, fins que arriba el jorn memorable en que el Reserva del F. C. Barcelona trepitjà el nostre camp per primera volta, diada que marca la fita de l'enderrocament de la vida migrada del futbol vilanoví, i el començament d'una nova època plena de triomfs i de prosperitat, que porta en sí la resurrecció de l'esport, en tots els seus aspectes, en la vila nostrada.

Els equips forans que a continuació passen pel nostre terreny de joc, són ja de categoria superior als que fins allavors s'havien presentat. El nom de la Secció Sportiva de l'Associació d'Alumnes Obrers va de boca en boca, la vàlua de nostre primer equip es fa sentir arreu, i la fama que han adquirit els nostres *equipiers* augmenta cada dia més i més.

¡Han vençut al Reus Deportiu!... ¡El campió de Catalunya de segona categoria es batut a Vilanova per dos gols a un!... Aquestes eren les exclamacions que a «Canaletes», el centre futbolístic per excel·lència de Barcelona, s'oïen la mateixa vetlla del dia de la victòria. I a l'endemà, tots els periòdics parlaven d'aquest encontre. L'Associació d'Alumnes Obrers de Vilanova i Geltrú, l'equip que semblava dèbil, l'onze que tot just entrava en el període de l'*adolescència*, havia vençut netament al

campió de Catalunya de segona categoria, al Reus Deportiu, i el nom de Vilanova, que deportivament romania oblidat des de la desaparició malhaurada de l'equip que honrosament ostentava el seu nom, revenia amb esplendorositat en la memòria de tot bon *esportman*.

Mes, una victòria sobre el Reus Deportiu era poc per a deixar fixada la vàlua dels nostres jugadors. Es feia imprescindible una prova de més duresa, que no deixés lloc a dubte de cap mena; i aquesta prova ha arribat. L'equip de l'Associació, que ha jugat dos partits fora de la terra nadiua, ha retornat rodejat d'una aureola de glòria de l'excursió. Els partits celebrats a Palma de Mallorca, han sigut, doncs, la consagració freturada i definitiva de la Secció d'Esports de l'Associació d'Alumnes Obrers, i amb ella, la del pabelló esportiu de Vilanova, que tremolós oneja ja entre els de les ciutats més deportives de Catalunya.

I ara, davant de la fins avui esplendorosa actuació de la Secció Sportiva de l'Associació d'Alumnes Obrers, sols resta preguntar: ¿Tornaran els llorers de la victòria a amanyagar-nos en la lluita que a passos gegantins s'apropa del campionat comarcal de 1923-24?

Posem en els jugadors de l'Associació tota la nostra fe i confiança, i esperem que, l'onze que brillantment ha sapigut enaltir-nos, bé sabrà defensar amb braó i obtenir el copdiciat títol.

O. F.

EN HONOR DEL DR. CARULLA

LLOC preferent en les planes del nostre Butlletí haurien tingut sempre els treballs amb els quals ens hauria honrat el nostre benvolgut i malhaurat President honorari Excm. i Il·lm. Senyor En Valentí Carulla i Margenat, marquès de Carulla, Rector de la Universitat de Barcelona, que va acomplir el seu deure amb la mare terra el dia 20 del mes d'octubre d'enguany.

Deure d' honor, encara que penós, és per a nosaltres, correspondre, en postrem homenatge, a qui, com l' il·lustre Rector, tantes proves havia donat del carinyo que sentia envers l'Associació d'Alumnes Obrers.

Amb l'ànima curulla de sentiment, publiquem en seti de merescut honor, en el primer nombre del Butlletí, l'autògraf de la lletra amb la qual va respondre al demanar-li la seva col·laboració.

En aquelles ratlles, les darreres que va dirigir-nos, en les quals al·ludeix el seu estat de salud, com si pressentís la seva mort, expressa aquella il·lustre personalitat, la predil·lecció amb la qual la seva bondat ens distingia.

Amb elles honorem les nostres planes al sortir a llum per primera vegada, en el nostre desig de que resti perennement identificat, en mort com ho va estar en vida, amb la nostra tasca, l'eminent home de ciència, que sempre tenia per als humils un mot encoratjador.

Descansi en pau i rebi la seva honorable família el testimoni del nostre condol.

LA JUNTA

NOTICIARI

Ha sigut destinat a l' Escola Industrial de Terrassa, el Professor de matemàtiques i Secretari de l' Escola Industrial d'aquesta vila, nostre estimat amic en Leopold Crusat i Prats.

Desitgem que el canvi d' Escola li representi una millora en la seva carrera, i, a la vegada, sentiriem que l'absència li privés d'ajudar-nos en la nostra tasca amb l'intensitat que ho feia, portat per l'entusiasme i carinyo que ens ha demostrat des de la fundació de nostra volguda entitat; encara que, com que el Sr. Crusat, amb tot i estar allunyat de nosaltres per la distància no ho estarà per l'afecte, esperem que seguirà, com sempre, guiant-nos amb els seus consells.

= Reunida la Junta Directiva, prèvia convocatòria de caràcter extraordinari, el dia 22 d'octubre, va pendre l'acord d'associar-se al dol per la mort de nostre benvolgut President Honorari, Excm. i Il·lm. Sr. Dr. En Valentí Carulla i Margenat, marquès de Carulla, Rector de l'Universitat de Barcelona; que constés en acta el sentiment de la Junta i assistir en corporació a l'enterro de l'il·lustre home de ciència, qual record perdurarà entre el dels benfactors de l'Associació.

= A primers d'octubre va presentar la renúncia del càrrec de Director de l'Escola Industrial, el nostre benvolgut amic, l'il·lustrat professor Dr. En Manuel Riquelme Sánchez, havent-li sigut admesa per la superioritat.

Al finir la seva gestió, expressem al Sr. Riquelme el nostre més sincer agraïment per la simpatia que ha sentit sempre envers l'Associació i per la cooperació prestada a la nostra obra cultural.

= Ens plau assabentar als senyors socis, que per al present curs la Junta ha pensat organitzar una tanda de conferències, sobre temes diversos, a càrrec de prestigioses personalitats en el camp de les lletres, de les arts i de la ciència.

Aquest cicle de conferències, salvant, com és natural, tota variació que sigui deguda a causes del tot allunyades de la voluntat de la Junta, es farà per l'ordre següent:

Dintre el present mes, i per això estan fent-se les darreres gestions prop d'un senyor catedràtic, pensa la Junta portar a la tribuna un interessant tema sobre ferrocarrils.

En els mesos de desembre i gener, els senyors Rubio, pare i fill, feran gaudir a l'Associació de dos sugestius treballs, parlant, el primer, sobre Ramon Llull, i disertant, el segon, sobre art antic.

Per a la primavera, una distingida senyoreta vilanovina, coneguda en el món de les lletres i llorejada en diferents certamens, desenrotllarà una conferència de caràcter literari.

Després seguirà una sessió de divulgació que sobre art fotogràfic en general i la fotografia excursionista i esportiva, donarà un renombrat artista.

La darrera conferència anirà a càrrec d'una eximia personalitat científica, qui disertarà sobre un tema de Física.

Probablement, durant el curs, es donaran tres conferències referents al tan discutit tema de la teoria de la relativitat.

= La Junta Directiva està organitzant una visita instructiva a una important indústria catalana.

En el nombre vinent donarem els detalls referents a la data i lloc de l'excursió.

= Víctima de crudel enfermetat, morí, el dia 4 d'aquest mes, el nostre consoci N'Amadeu Chiva.

Jove encara, era per a tots una esperança. Perteneixia al segon equip de nostra Secció Sportiva i havia demostrat sempre la seva bona voluntat.

Expressem a la família la nostra condolença.

Imprenta Econòmica : Col·legi, 8 i 10. — Vilanova i Geltrú